

**Producent
Foreningen**

Bernhard Bangs Allé 25
2000 Frederiksberg

info@pro-f.dk
T. +45 3386 2880
F. +45 3386 2888
www.pro-f.dk

11. april 2023

Hørings svar fra Producentforeningen

Producentforeningen har følgende bemærkninger til forslag til lov om ændring af lov om ophavsret (gennemførelse af dele af Rådets Direktiv 2019/790/EU om ophavsret og beslægtede rettigheder på det digitale indre marked)

Film og tv-branchens samarbejdsmodel er kendetegnet ved en bred vifte af individuelle aftaler, kollektive overenskomster, kollektive aftaler og/eller licenser, alle med støtte i forskellige elementer af ophavsretten. Formålet med denne tilgang er, at forskellige rettigheder overdrages til producenten. Producenten står herefter for den samlede udnyttelse af værket og de relevante rettigheder på vegne af ophavspersoner og rettighedshavere. Ophavsretten organiserer således også forholdet mellem kunstnere og producenter i forbindelse med de kreative og økonomiske risici forbundet med de respektive bidrag til det fælles opdrag at skabe, finansiere, producere, markedsføre og distribuere film og tv-værker.

Film- og tv-branchen er desuden kendetegnet ved store investeringer i udvikling og produktion og mange underskudsgivende produktioner og dermed store økonomiske risici, som alene bæres af producenten, der har det samlede juridiske og økonomiske ansvar for produktionen (og som dermed bærer et eventuelt tab). Udvikling og finansiering af film- og tv-produktioner er kendetegnet ved lange forløb tidsmæssigt (typisk 2-10 år), mange finansieringskilder opdelt på forskellige distributionsformer så som biograf, forskellige former for online distribution, fysiske formater (DVD, Blu-ray Disc) og forskellige former for tv, forskellige sprogversioner og specifikke geografiske markeder. De store investeringer i udvikling og produktion nødvendiggør en spredning af den økonomiske risiko blandt adskillige finansieringspartnere, og de forskellige distributionsmedier/platforme øger muligheden for at genindtjene investeringerne over tid. Endelig er film- og tv-produktioner kendetegnet ved at være fællesværker med mange rettighedshaveres bidrag til det endelige værk.

Det er derfor helt afgørende, at det fortsat er muligt og attraktivt for film- og tv-producenter at erhverve samtlige bidragende kunstners primære udnyttelsesrettigheder med henblik på at rejse den nødvendige kapital til produktion, markedsføring og distribution samt forestå den optimale udnyttelse af det endelige værk således, at investeringen kan genindtjenes, og alle bidragende kunstnere og rettighedshavere opnår betaling og vederlag.

**Producent
Foreningen**

Sekundære udnyttelsesformer og/eller vederlagsrettigheder håndteres ofte gennem diverse kollektive organisationer.

Rimelige vederlag for kunstneres rettigheder sikres allerede i dag professionelt og betryggende gennem de mange kollektive overenskomster indgået mellem producenter og relevante forbund/fagforeninger. Ofte sidder producenterne i hårde forhandlinger med først finansieringspartnere og dernæst med kunstneres repræsentanter, før film- og tv-produktioner kan sættes endeligt i produktion. Samtlige kollektive overenskomster og individuelle aftaler indeholder desuden allerede i dag bestemmelser om gennemsigtighed i forhold til bestemmelser om efterfølgende rettighedsbetaling (royalty).

Brug af engangsbetaling forekommer og skal kunne forekomme i konkrete aftaleforhold, hvad enten dette skyldes produktionens og/eller kunstneres behov eller interesser. I det hele taget er betaling af løn for arbejde på/bidrag til en specifik produktion og betaling for overdragelse af rettigheder afstemt med hinanden således, at parterne aftaler, om kunstnerne skal have en højere betaling for sit arbejde eller om kunstnerne ønsker en lavere løn mod en potentiel højere efterfølgende rettighedsbetaling (royalty).

Angående den foreslåede danske implementering af Kapitel 3 om rimeligt vederlag til ophavspersoner og udøvende kunstnere i aftaler om udnyttelse har vi derfor følgende bemærkninger:

Princippet om passende og forholdsmæssig aflønning

Artikel 18 i Rådets Direktiv 2019/790/EU bærer overskriften "*princippet om passende og forholdsmæssig aflønning*" og fastslår i stk. 1, at medlemsstaterne skal sikre, at ophavspersoner og udøvende kunstnere er berettigede til passende og forholdsmæssigt vederlag, når de udsteder licenser eller overdrager deres eksklusive rettigheder.

Princippet om passende og forholdsmæssig aflønning er i forvejen en integreret del af ophavsretslovgivningen i EU, og der er derfor ikke tale om en nyskabelse. Dansk lovgivning er også allerede i overensstemmelse med det ovennævnte princip, og artikel 18 giver derfor efter vores mening ikke umiddelbart anledning til behov for ændring af ophavsretsloven. Vi forstår dog, at Kulturministeriet finder det hensigtsmæssigt at bekræfte dette grundlæggende princip i dansk ret via en reference i § 53, stk. 2. I den henseende finder vi det særdeles vigtigt også at anføre referencen til "*princippet om aftalefrihed og en rimelig balance mellem rettigheder og interesser*", jf. artikel 18, stk. 2, samt de særlige hensyn i Betragtning 73 om, at vederlag til ophavspersoner og udøvende kunstnere:

**Producent
Foreningen**

”bør være passende og stå i et rimeligt forhold til den faktiske eller potentielle økonomiske værdi af de rettigheder, som er omfattet af licensen eller overførslen, under hensyntagen til ophavspersonens eller den udøvende kunstners bidrag til det samlede værk eller den samlede anden frembringelse, og alle andre omstændigheder i sagen, som f.eks. markedspraksis eller den faktiske udnyttelse af værket”.

Med hensyn til engangsbeløb, noterer vi os, at Betragtning 73 klart og utvetydigt fastlægger:

”Et engangsbeløb kan også udgøre et rimeligt vederlag”.

Vi må derfor udtrykke stærk bekymring for den foreslåede tilgang i *Bemærkninger til lovforslaget*, hvori det konkluderes, at engangsbeløb ikke anses for passende og forholdsmæssigt under Betragtning 73. Den fortolkning af direktivteksten deler vi ikke – Betragtning 73 nævner blot, at engangsbeløb ikke bør være reglen. Engangsbeløb kan aftales individuelt og/eller kollektivt for visse bidrag til film og tv-værker i dag – under hensyntagen til at undgå administrative byrder for store fællesværker med mange rettighedshavere og bidragsydere. Det faktum, at engangsvederlag til tider aftales kollektivt er i øvrigt en stærk indikator for, at lovbemærkningerne ikke som ”udgangspunkt” bør dømme engangsvederlag ude.

Det er vores overbevisning, at den kollektive aftaleform, som ofte benyttes i film og tv-branchen netop sikrer, at de enkelte rettighedshaveres og bidragsyderes interesser er tilgodeset via deres repræsentative organisationer, og at man samtidigt garanterer hensynet til balancen mellem de forhandlende parter. Direktivet giver desuden medlemsstaterne mulighed for at tage branchehensyn – ligeledes i Betragtning 73 – og Lovbemærkningerne bør inkludere disse muligheder, som giver den fornødne fleksibilitet og hensyntagen til branchebehov og kutymer.

Lovforslaget angiver engangsvederlag som ”passende” ved ”simple licenser, begrænsede udnyttelser, dag til dag brug af små værker”. Men netop ved store fællesværker såsom film og tv er der betydelige forskelle mellem de mange bidrag, som indgår, og her er det netop essentielt at kunne differentiere mellem de måder, hvorpå bidragsyderne modtager deres vederlag, herunder også for at sikre et fornuftigt royaltybetalingssystem til de store og mellemstore bidragsydere. Netop derfor har film- og tv-producenter og fagforbund gennem årene aftalt forskellige forpligtelser – med og uden engangsbeløb – afhængig af bidragstype.

Med hensyn til den foreslåede præceptive virkning i § 53, stk. 4, 1. pkt., finder vi det unødvendigt og uhensigtsmæssigt at gå videre end direktivteksten. Generelle retsprincipper og bestemmelserne omkring aftalejustering kan påberåbes, såfremt en rettighedshaver og/eller

**Producent
Foreningen**

bidragsyder mener, at erlagt vederlag ikke er passende og/eller forholdsmæssigt. Vi opfordrer derfor til at den foreslåede § 53, stk. 4, slettes således, at lovforslaget ikke overimplementerer EU-reguleringen.

Lovbemærkningerne angiver, at artikel 18 bør "gennemføres direktivnært". Det tilslutter vi os, og der bør som konsekvens foretages de ovenfor anførte ændringer.

Gennemsigtighedsforpligtelse

Vi noterer os, at den foreslåede implementering følger direktivteksten tæt og især gentager proportionalitetsprincippet og de særlige hensyn til, at gennemsigtighedsforpligtelsen kan være forbundet med en uforholdsmæssigt stor administrativ byrde, blandt andet hvor bidraget fra ophavspersonen ikke har væsentlig betydning for værket som helhed.

På denne måde får film- og tv-branchen den nødvendige fleksibilitet til at indrette sig på en måde, som begrænser unødvendigt bureaukrati og administrative byrder. Samtidig sikres det, at producenter kan bruge tiden på at bidrage til skabelsen, finansiering og udbredelsen af nye danske kvalitetsfilm og tv-værker.

Det er for film- og tv-branchen særligt væsentligt, at implementeringen tager højde for aftaler der fx er underlagt kollektive overenskomster og licensaftaler, som allerede lever op til forpligtelserne om gennemsigtighed og rapportering. Oftest vil kollektive aftaler eller overenskomster med de respektive interessenter være den mest effektive og praktiske tilgang for fællesværker så som film- og tv-produktioner med mange rettighedshavere og bidragsydere.

Vi mener, at aftaler, der er indgået før 1. juli 2023 generelt må anses for at være rimelige og afbalancerede. Uanset hvordan disse aftaler vurderes, er de indgået under bedømmelse af markedsf forholdene på det tidspunkt, aftalerne blev indgået. Med den foreslåede ikrafttrædelsesregel i § 55 åbnes der uheldigvis for unødige processer herom, hvor producenterne pålægges en urimelig uforholdsmæssig stor byrde. Hertil kommer, at diverse rapporteringssystemer er udviklet ud fra forholdene på aftaletidspunktet, hvorfor det i en række tilfælde ikke vil være praktisk muligt at indføre rapporteringsforpligtelsen i henhold til § 55 med retroaktiv virkning.

Lovbemærkningerne understreger det forhold, at oplysningspligten skal kunne søges opfyldt hos en streamingtjeneste, men lovbemærkningerne bør tydeliggøre, at producenterne skal kunne opnå relevant brugsdata i eget navn som erhverver af ophavspersoners og udøvende kunstners rettigheder.

Aftalejustering

Danmark lever allerede op til Direktivets bestemmelse om, at der skal være mulighed for at søge aftalejustering. Udgangspunktet i dansk ret er aftalefrihed, og Aftalelovens § 36 giver mulighed for kontraktjustering i tilfælde, hvor en domstol finder, at den oprindelige betaling har været uforholdsmæssigt lav.

Vi forstår, at Kulturministeriet ikke desto mindre finder det hensigtsmæssigt at præcisere muligheden for aftalejustering i ophavsrets aftaler i § 55 a. Vi forstår dette som en kodificering af det eksisterende princip om, at en aftalepartner i helt særlige tilfælde - dvs. når det oprindeligt aftalte vederlag er "uforholdsmæssigt lavt" sammenlignet med alle de efterfølgende relevante indtægter - kan søge en supplerende betaling fra sin aftalepartner. § 55 a bør dog ikke ændre på, at det klare udgangspunkt er, at aftaler er bindende, og der gælder aftalefrihed mellem parterne.

Det fremgår af Rådets Direktiv 2019/790/EU artikel 20, stk. 2, at forpligtelsen ikke finder anvendelse på kollektive forvaltningsorganisationer og på uafhængige forvaltningsenheder, jf. artikel 3, litra a) og b) i direktiv 2014/26/EU. Det er således væsentligt at bemærke, at aftalejusteringsordningen ikke finder anvendelse på aftaler omfattet af kollektiv forvaltning.

Med hensyn til den foreslåede tilbagevirkende anvendelse på aftaler indgået før 1. juli 2023, men ikke tidligere end 10 år førend ændringen træder i kraft (§ 91), finder vi, at forslaget medfører u hensigtsmæssig juridisk og forretningsmæssig usikkerhed, da indgåede aftaler jo netop afspejler aftaletidspunktets markedsudvikling, indtjeningspotentiale og andre relevante vilkår. Vi mener, at aftaler, der er indgået før 1. juli 2023 generelt må anses for at være rimelige og afbalancerede. Skulle der i helt specifikke tilfælde kunne rettes tvivl om hensigtsmæssige aftaleforhold, er Aftalelovens § 36 under alle omstændigheder en mulighed.

Tilbagekaldsret

Vi finder ikke, at der er brug for at justere eksisterende danske regler i OPHL § 54, jf. § 65, stk. 6, for at sikre at danske regler er i overensstemmelse med Rådets Direktiv 2019/790/EU.

I forbindelse med forslaget om at ændre den nuværende 3-års regel til begrebet 'i rimelig tid', finder vi det hensigtsmæssigt at påpege, at dette begreb bør forstås som tagende hensyn til

**Producent
Foreningen**

de særlige forhold, der gør sig gældende inden for de forskellige sektorer og forskellige typer af værker. Det kunne med fordel præciseres i *Bemærkninger til lovforslaget*.

Frivillig forhandlingsordning

Med hensyn til forhandlingsordningen foreslået i § 58 b, lægger vi vægt på, at deltagelsen i ordningen og den efterfølgende indgåelse af aftaler er frivillig og ikke berører parternes aftalefrihed. Disse principper synes tilgodeset i lovforslagets § 58 b og tilhørende bemærkninger.

Tekst og datamining

Med hensyn til lovforslagets § 11 b og § 11 c, henviser vi til fællesbrev fra Ophavsret Danmark, som Producentforeningen er medunderskriver på.

Anvendelsen af værker i undervisningsaktiviteter og aftalelicens generelt

Vi er glade for, at velfungerende ordninger på undervisningsområdet kan fortsætte med den foreslåede § 13. Tilsvarende er vi glade for, at den foreslåede § 50 stort set ikke ændrer på de eksisterende forhold omkring aftalelicens. Skoler, gymnasier, øvrige undervisningsinstitutioner samt brugere i al almindelighed sikres fortsat let adgang til aftaler, ligesom rettighedshavere sikres en betaling for brug af deres værker. Der henvises i øvrigt til Copydan AV-foreningernes hørings svar om disse emner.

Kulturarven

Vi har ikke bemærkninger til denne del af lovforslaget eller kommentarer.

Værker der ikke længere forhandles

Film- og tv-værker er fællesværker med adskillige ophavs personer, bidragsydere og rettighedshavere. Vi har derfor gennem hele beslutningsprocessen både i EU og i Danmark, blandt andet ved Kulturministeriets workshop i december 2019, anbefalet, at lovgivere benytter specielle løsningsmodeller for film- og tv-værker, der ikke længere forhandles.

Internationalt har film- og tv-producenter, kulturinstitutioner og repræsentanter for ophavs personer samarbejdet omkring specifikke løsningsmodeller for filmværker¹.

---

¹[Licenses for Europe 2003](#): Statement of Principles and Procedures for facilitating the digitisation of, access to and increased interest of European citizens in European cinematographic heritage works. Dette er en rammeaftale/principper, som omhandler samarbejdet mellem de tre parter omkring udvælgelse, restaurering, digitalisering og tilrådighedsstillelse af værker, der typisk ikke længere er tilgængelige via normale handelskanaler.

Vi foretrækker denne værkspecifikke tilgang, som vi mener både juridisk og praktisk passer bedst til film- og tv-værker, og som tilgodeser de specielle hensyn, der måtte være at tage til alle interessegrupper. Samarbejde mellem kulturarvsinstitutioner og ophavspersoner og rettighedshavere er klart den bedste og vores foretrukne løsning. Vi ser frem til, at Kulturministeriet konsulterer rettighedshavere og andre interesserede parter, som fastlagt i artikel 11 i Rådets Direktiv 2019/790/EU med henblik på at udforme de specifikke juridiske og praktiske hensyn til fællesværker så som film og tv-værker.

Med venlig hilsen

Jørgen Ramskov

Direktør, Producentforeningen